

Nr. /08.05.2019

**Către,
Instituția Prefectului Județul Bacău
D-nei Prefect Maricica Luminița Coșa**

Stimate domnule președinte,

În urma întrevederii din ziua de ieri 07.05.2019 vă înaintăm punctul nostru de vedere în contextul celor întâmplate în Cimitirul din Valea Uzului :

Doresc să vă atrag atenția asupra unei probleme grave din punct de vedere politic și administrativ, care ar putea genera tensiuni între comunitatea română și cea maghiară. Primăria localității Dărmănești din județul Bacău a alocat ilegal parcele pentru mormintele soldaților români în incinta cimitirului din Valea Uzului, localitate aflată în județul Harghita, fără să ceară permisiunea Primăriei Sânmartin, care administrează și întreține cimitirul.

Primăria comunei Dărmănești intenționează să inaugureze monumentul dedicat soldaților români căzuți la datorie în timpul celor două războaie mondiale, la data de 17 mai, a.c. Administrația locală a amplasat deja în cimitir 52 de cruci standard și o cruce ortodoxă de dimensiuni mari, toate acestea din beton.

Conform hărții cimitirului militar din Valea Uzului datând din anul 1917 și care se află în arhiva de la Viena reiese faptul că crucile de beton au fost amplasate pe rândurile III și IV ale cimitirului unde au fost înhumați honvezi ai regimentului 10.

Cimitirul militar figurează în inventarul bunurilor care aparțin domeniului public al comunei Sânmartin, reconfirmat cel mai recent prin Hotărârea Guvernului nr. 299 din 31 martie 2010.

Încălcând prevederile legale privind dreptul de proprietate, Consiliul Local Dărmănești a adoptat în data de 29 martie a.c. o Hotărâre prin care schimbă încadrarea juridică a cimitirului, obținând avizul Ministerului Apărării pentru înființarea unui "cimitir militar internațional" pe un teren care face parte din patrimoniul public al altei administrații locale. Prin urmare, administrația comunei Sânmartin a solicitat Primăriei Dărmănești să își anuleze Hotărârea.

În ultimii ani, cimitirul menționat a fost renovat din resursele proprii ale Primăriei Sânmartin, din donațiile Ministerului Ungar al Apărării și din contribuții ale unor persoane fizice., fiind amplasate aproximativ șase sute de cruci din lemn, pe care au fost inscripționate numele soldaților maghiari uciși în bătăliile din Valea Uzului. Renovarea cimitirului nu este finalizată, urmează montarea unor noi cruci din lemn.

În Arhiva Națională Ungară a Județului Szabolcs-Szatmár-Bereg există un document care cuprinde succint evenimentele și luptele care au avut loc în Primul Război Mondial, în perioada 1916-1918 și lista persoanelor decedate: „Din document reiese faptul că primii

soldati au murit în data de 14 octombrie 1916, iar la acel moment armata română se afla la o distanță de 10 kilometri de la fața locului. Primii soldați decedați au fost honvezi maghiari.”

În contradictoriu că cele de mai sus în Comunicatul Oficial al Orașului Dărmănești cimitirul de la Valea Uzului a fost construit de Societatea Cultul Eroilor în perioada 1926-1927, aici fiind înhumați soldați români, maghiari, nemți, austrieci, ruși și sârbi.

Stimată Doamnă Prefect,

Considerăm că inițiativa primăriei localității băcăuane este ilegală și ofensatoare, pentru că unele cruci din beton destinate memoriei soldaților români au fost amplasate pe mormintele încă neinscripționate ale soldaților maghiari. Această situație ar putea provoca tensiuni între cele două administrații, între comunitățile românești și maghiare. Vă solicităm să faceți demersurile necesare pentru a opri construcția prin procedură administrativă până la clarificarea situației, pe considerentul că lucrările se execută fără autorizație de construire/sau cu autorizație de construire emisă de un organ necompetent teritorial cu încălcarea vădită a dispozițiilor legale în vigoare, deoarece Cimitirul Eroilor din Valea Uzului se situează pe teritoriul administrativ al comunei Sânmartin, județul Harghita, conform Legii nr.2/1968 privind organizarea administrative a teritoriului României, republicată, cu modificările și completările ulterioare.

Arătăm, că pentru aceste lucrări U.A.T. Orașul Dărmănești nu a solicitat eliberarea unei autorizații de construire de la U.A.T. Comuna Sânmartin, de al cărei teritoriu administrativ aparține cimitirul în cauză. De asemenea, arătăm, că pentru emiterea autorizației de construire, pe lângă condițiile impuse de Legea nr. 50/1991, trebuie respectate exigențele art. 14 alin. (1) și a art. 16 din Legea nr. 379/2003, care prevede necesitatea avizului conform eliberat de Oficiul Național pentru Cultul Eroilor atât pentru realizarea, cât și pentru modificarea sau strămutarea mormintelor sau a operelor comemorative de război, iar în cazul mormintelor străine aceste acțiuni se fac cu aprobarea Guvernului, sub supravegherea Oficiului Național pentru Cultul Eroilor, în conformitate cu tratatele internaționale la care România este parte, iar în lipsa acestora, prin hotărâre a Guvernului, după ce a fost înștiințat statul interesat și s-au stabilit pe cale diplomatică detaliile unor asemenea intervenții.

Astfel, demersurile întreprinse de Orașul Dărmănești - pe lângă actele normative la care am făcut referire mai sus - încalcă și prevederile art. 130 ale Convenției de la Geneva din 12 august 1949, dar și a Acordului din 06 martie 2008, încheiat între Guvernul României și Guvernul Republicii Ungare privind regimul juridic al mormintelor ungare de război din România și al mormintelor române de război din Republica Ungară, prin care părțile au convenit protejarea reciprocă a mormintelor și a operelor comemorative de război amplasate atât pe teritoriul României, cât și pe teritoriul Republicii Ungare.

În ceea ce privește limita interjudețeană, modificările cu privire la tronsoanele de hotar între unitățile administrativ-teritoriale Plăieșii de Jos, respectiv Sânmartin și orașul Dărmănești – județele Harghita și Bacău – se pot face doar pe baza legii. Până în momentul în care nu se va adopta o astfel de modificare legislativă rămâne în vigoare

Legea nr. 2/1968 conform căreia cimitirul din Valea Uzului se află pe teritoriul comunei Sânmartin.

Mai mult de atât

- Conform art. 10 din Legea nr.2/1968

Se interzice orice modificare a limitelor teritoriale ale județelor, orașelor, comunelor și satelor care are ca scop sau efect schimbarea ponderii cetățenilor aparținând minorității naționale în unitatea administrativ-teritorială în cauză, precum și afectarea drepturilor și libertăților acestora decurgând din Constituție, tratatele și convențiile internaționale la care România este parte.

- Potrivit Anexei 15 a Hotărârii Guvernului nr. 299/2010 pentru modificarea și completarea unor anexe la Hotărârea Guvernului nr. 1.351/2001 privind atestarea domeniului public al județului Harghita, precum și al municipiilor, orașelor și comunelor din județul Harghita, publicat în Monitorul Oficial al României nr. 282 bis/29.IV.2010: *Cimitirul Eroilor Valea Uzului la poziția 28 figurează ca un bun care aparține domeniului public al Comunei Sânmartin, județul Harghita, și care potrivit art. 8 alin. (2) din Legea nr. 379/2003 privind regimul mormintelor și operelor comemorative de război, cu modificările și completările ulterioare sunt inalienabile, imprescriptibile și insesizabile fiind monumente de for public.* De asemenea, arătăm, că cimitirul în cauză figurează și în evidenta Oficiului Național pentru Cultul Eroilor pe lista mormintelor de război al județului Harghita la pct. 80. (<https://once.mapn.ro/pages/view/139>).

-Conform prevederilor art. 22. din Legea Nr. 215/2001 Legea administrației publice local, republicată, *Delimitarea teritorială a comunelor, orașelor, municipiilor și județelor se stabilește prin lege. Orice modificare a limitelor teritoriale ale acestora se poate efectua numai prin lege și numai după consultarea prealabilă a cetățenilor din unitățile administrativ-teritoriale respective prin referendum, care se organizează potrivit legii.*

În lumina celor de mai sus vă rugăm să întreprindeți măsuri pentru sistarea de urgență a lucrărilor până la soluționarea în fond a litigiului ce urmează a fi demarat în fața instanței de judecată.

Cu stimă,
Borboly Csaba

Miercurea-Ciuc, la 08.05.2019